

Aanvullingswet bodem Omgevingswet – reactie gemeente Hengelo

Het ministerie van I&M biedt de mogelijkheid om te reageren op de Aanvullingswet bodem Omgevingswet. Wij onderschrijven de hoofdlijnen van de voorgenomen beleidswijziging, maar de gemeente Hengelo maakt van deze gelegenheid gebruik om een aantal zorgpunten aan u voor te leggen. Hiermee beogen wij de reactie die u van VNG zult ontvangen aan te vullen met enkele specifieke aandachtspunten van onze gemeente.

Uitgangspunten en effecten

De inwerkingtreding van de Aanvullingswet bodem zorgt voor een grondige herziening van de bodemregelgeving. In de MvT beschrijft u een aantal uitgangspunten hierbij, zoals gelijkwaardige bescherming. Ons inziens komt onvoldoende naar voren dat de nieuwe regelgeving tot een grote verschuiving van verantwoordelijkheden (van overheid naar eigenaar) en beoordelingsmethodiek (van risico's voor mens, plant of dier naar een focus op humane risico's) leidt.

Daarnaast zal de herziening van de bodemregelgeving grotendeels uitgewerkt moeten worden in de uitvoeringsregelgeving. We verwachten een verschuiving ten opzichte van onze huidige bevoegd gezag-taken, maar de precieze inhoud van de nieuwe taken kennen we nog niet. Enerzijds vervalt de vergunningplicht in een groot aantal situaties, anderzijds zal de gemeente vooraf veel moeten vastleggen in haar omgevingsvisie en omgevingsplan. Om goed toezicht te kunnen houden is het nodig dat werkzaamheden in (mogelijk) verontreinigde grond vooraf worden gemeld en dat deze meldingen door ons kunnen worden beoordeeld.

Het gebrek aan kennis van de (nog op te stellen) uitvoeringsregelgeving maakt het moeilijk voor ons om in beeld te brengen welke gevolgen de inwerkingtreding van de Aanvullingswet bodem en bijbehorende uitvoeringsregelgeving voor onze gemeente zullen hebben. In de MvT is bovendien slechts een summiere beschrijving van de effecten van de wet opgenomen, waarvan wij de gebruikte achtergrondinformatie niet kennen. Wij kunnen derhalve de conclusie dat er sprake is van een afname van de uitvoeringslasten en dat de structurele kosten zullen dalen, niet onderschrijven.

Gebiedsgericht grondwaterbeheer

De gemeente Hengelo geeft als één van de eerste overheden in Nederland uitvoering aan een gebiedsgericht grondwaterbeheer. Wij hebben deze wijze van bodembeheer ontwikkeld om op een kosteneffectieve wijze om te kunnen gaan met grootschalige grondwaterverontreinigingen die ruimtelijke ontwikkelingen belemmeren. Verschillende partijen hebben reeds gebruik gemaakt van de mogelijkheid aan het gebiedsgericht grondwaterbeheer deel te nemen en hun verantwoordelijkheid voor een verontreiniging aan de gemeente over te dragen.

De tekst over het gebiedsgericht grondwaterbeheer in paragraaf 4.4 van de MvT geeft niet weer hoe het gebiedsgericht grondwaterbeheer dat reeds in uitvoering is, na inwerkingtreding van de Aanvullingswet bodem kan worden voortgezet. Hiermee wordt gesuggereerd dat voortzetting van de uitvoering van de huidige gebiedsbeheerplannen niet nodig is. De tekst gaat over nieuw te sluiten afkoopovereenkomsten en vermeldt dat er onder de Omgevingswet geen sprake is van een saneringsplicht. Voor de locaties waar wij momenteel mee te maken hebben geldt wél een saneringsplicht, omdat er een beschikking ernst en spoed op grond van de Wet bodembescherming aan ten grondslag ligt. Dit geldt ook voor verontreiniging die onder het overgangsrecht zullen komen te vallen.

Wij verzoeken u dit te verduidelijken in de MvT. Partijen hebben zich verbonden aan de uitvoering van het gebiedsbeheerplan, waardoor het niet zonder meer kan opgaan in het instrument 'Programma' onder de Omgevingswet. Dit instrument bindt immers alleen de overheid die het programma heeft opgesteld. Wij achten het recht doen aan de geleverde inzet dat de verleende vrijwaringen aan deelnemende partijen op grond van artikel 55g van de Wet bodembescherming niet komen te vervallen bij inwerkingtreding van de Aanvullingswet bodem. Daarnaast wekt de huidige tekst de suggestie dat wachten loont, aangezien de saneringsplicht 'toch komt te vervallen'.

Voormalige stortplaatsen

In paragraaf 3.4 van de MvT beschrijft u de situatie omtrent voormalige stortplaatsen. Wij kunnen deze tekst niet onderschrijven. De opmerking dat er meestal beschikkingen zijn genomen over de ernst en spoedeisendheid is onjuist, aangezien de bodemregelgeving niet zonder meer van toepassing is. Op basis van vaste jurisprudentie wordt niet gesproken van 'bodem' in de zin van de Wet bodembescherming als er sprake is van meer dan 50 procent bodemvreemd materiaal, hetgeen vaak voorkomt ten aanzien van voormalige stortplaatsen. Er ontbreken in de huidige regelgeving handvatten om te waarborgen dat voormalige stortplaatsen (niet zijnde bodem) zijn voorzien van een voldoende afdeklaag. Net als de Wet bodembescherming is de Wet milieubeheer niet van toepassing omdat veel stortplaatsen voor september 1996 reeds gesloten zijn. Wij verzoeken u om de tekst van deze paragraaf aan te passen en er bij de ontwikkeling van de uitvoeringsregelgeving zorg voor te dragen dat er duidelijkheid komt over het juridisch kader.

Tenslotte wijzen wij u er op dat deze problematiek niet alleen betrekking heeft op stortplaatsen in de zin van de Wet milieubeheer, maar ook op dempingen en ophooglagen.